

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Gebiedsontwikkeling Brainport Park Eindhoven

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvullende informatie
daarop

24 november 2016 / projectnummer: 3034

1. Samenvatting advies

De gemeenten Eindhoven, Oirschot en Best werken samen aan de gebiedsontwikkeling Brainport Park. Daarbinnen wordt Brainport Industries Campus (BIC) ontwikkeld, een bedrijventerrein voor hoogwaardige en kennisintensieve bedrijvigheid in de high tech toelever- en maakindustrie van maximaal 65 ha. Ook willen de gemeenten de bereikbaarheid in het noordwesten van Eindhoven verbeteren en het natuurnetwerk in het gebied versterken.

De gemeenten willen deze ontwikkelingen mogelijk maken door de wijziging van meerdere bestemmingsplannen, die op verschillende momenten in procedure gebracht worden. Voor al deze bestemmingsplannen is één MER opgesteld. In een eerder advies¹ oordeelde de Commissie m.e.r. dat het MER voldoende informatie bood voor de ontwikkeling van de eerste fase van Brainport Industries Campus (BIC 1e fase), maar nog onvoldoende informatie bevatte over de aanpassing van de infrastructuur en over de volgende fasen van BIC. Voor deze vervolgsluiting is in een Aanvulling op het MER (hierna “de Aanvulling”) nadere informatie verstrekt. De Commissie m.e.r.² is gevraagd de kwaliteit van de aanvullende informatie te beoordelen. Zij concludeert;

- Op basis van de informatie in het MER en de Aanvulling kunnen de gemeenten een goed onderbouwde keuze maken tussen de **tracés** voor nieuwe infrastructuur ten noordwesten van Eindhoven mits gekozen wordt voor een bebouwingscluster in BIC Noord van 65 ha met 680.000 m² bedrijfsoppervlak. De effectbeoordeling van het MER is in de Aanvulling aangepast op de aspecten bereikbaarheid en natuur. Het meest noordelijke tracé (tracé C) scoort hierdoor overall slechter dan de zuidelijker gelegen tracés (tracé A en B).
- Mocht voor de bebouwing in BIC Noord gekozen worden voor een intensievere bebouwingcluster van 50 ha met 875.000 m² bedrijfsoppervlak dan zal alsnog een vergelijking van de wegtracé 's gemaakt moeten worden. Deze vergelijking ontbreekt nu.
- Met de Aanvulling op het MER is voldoende informatie beschikbaar om een verantwoorde keuze te kunnen maken over de verdere invulling van de bedrijfsclusters op **BIC Zuid 2e fase en BIC Noord**. Uit de informatie blijkt dat er (mitigerende) maatregelen nodig zijn om het behoud en de ontwikkeling van grondwater gebonden natuur mogelijk te maken, zoals het ophogen van kavels.

De Commissie adviseert daarnaast om de hoge eisen aan de ruimtelijke kwaliteit in het gebied een formele status te geven en na te gaan of recent uitgevoerd onderzoek naar archeologische waarden (urnenveld) vragen om aanpassing van de negatieve effectbeoordeling van tracé C op dit punt.

¹ [Advies](#) over het MER voor de Gebiedsontwikkeling Brainport Park van 7 oktober 2015.

² Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn te vinden via commissiemer.nl onder ‘Advisering’ of door in het zoekvak projectnummer [3034](#) in te geven.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Algemeen

Het besluitvormingsproces waarvoor het MER en de Aanvulling informatie moeten leveren, is complex. Het MER moet de onderbouwing leveren en keuzemogelijkheden aandragen voor de verbetering van de bereikbaarheid ten noordwesten van Eindhoven door aanpassing van de infrastructuur. Deze aanpassing van de infrastructuur overstijgt het plangebied van BIC. De aanpassing is gericht op verbetering van de bereikbaarheid van diverse gebieden ten noordwesten van Eindhoven, waaronder Eindhoven Airport, het centrum van Eindhoven en de buiten BIC gelegen industrieterreinen. Het MER onderzoekt hiervoor drie tracés.

Daarnaast moet het MER informatie bieden over de alternatieve opties voor inrichting van het hoogwaardige bedrijventerrein Brainport Industries Campus (BIC) dat in fasen gerealiseerd wordt over een lange periode tot 2030 afhankelijk van de marktontwikkeling. Het MER moet de bandbreedte waarbinnen effecten kunnen optreden in beeld brengen.

Deze inherente complexiteit van het MER maakt het moeilijk om voor ieder besluit informatie 'op maat' te leveren. Om die reden maakte de Commissie in haar beoordeling van het MER in oktober 2015 onderscheid in de informatie die nodig is om een goed onderbouwd besluit te kunnen nemen over de realisatie van BIC Zuid 1^e fase en de informatie die nodig is om in de toekomst besluiten te nemen over respectievelijk de aanpassing van de infrastructuur en realisatie van BIC Zuid 2^e fase en BIC Noord.

In deze beoordeling van de Aanvulling informatie toetst de Commissie of er voldoende informatie is om in een aantal bestemmingsplannen (Eindhoven, Best en Oirschot) besluiten te nemen over de aanpassing van de infrastructuur en de realisatie van BIC Zuid 2^e fase en BIC-Noord. Zij betreft daarbij zowel het oorspronkelijke MER als de Aanvulling daarop.

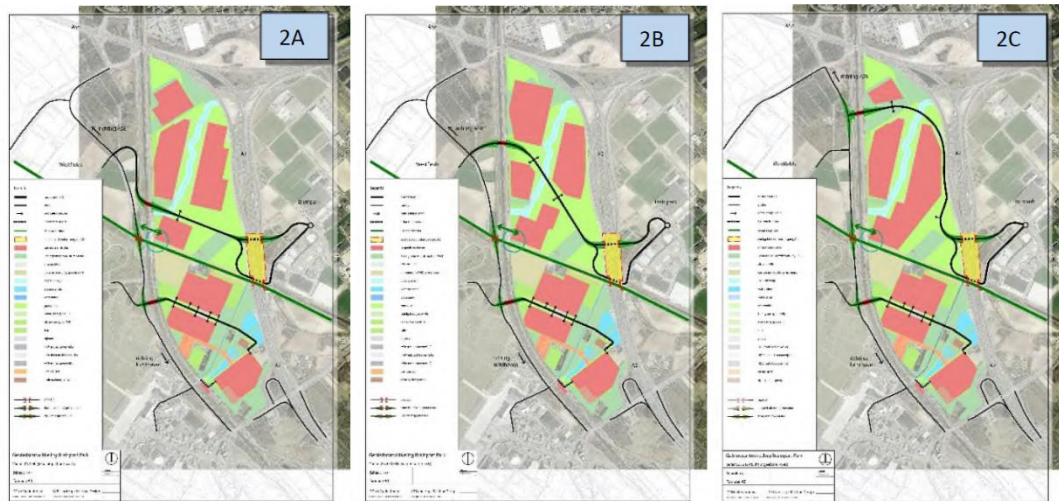
2.2 Aanpassing infrastructuur

2.2.1 Bereikbaarheid

MER

In het MER en de Aanvulling daarop worden drie infrastructuuralternatieven (tracé A,B en C) beschreven die niet alleen tot doel hebben BIC te ontsluiten vanaf de 2e fase maar ook moeten zorgen voor een goede bereikbaarheid van enkele bestaande bedrijventerreinen en de luchthaven Eindhoven.

De alternatieven zijn gericht op de verbetering van de doorstroming op de Anthony Fokkerweg inclusief de aansluiting op de N2, het realiseren van een parallelstructuur langs het Eindhovens kanaal, het verbeteren van de aansluiting op de A58 voor o.a. het industrieterrein GDC, het realiseren van een HOV verbinding tussen het centrum van Eindhoven en BIC en het verkeersluw maken van de Oirschotse dijk. Zie ook onderstaand figuur uit het MER van één van de bebouwingsalternatieven met drie tracé alternatieven door het plangebied.

Figuur 1.3 Alternatief 2: drie varianten voor infrastructuur en stedenbouwkundige opzet 65 ha uitgifbare kavels van BIC in 2030

De Commissie constateerde in haar toetsingsadvies van oktober 2015 dat er voor een keuze tussen de tracés A,B en C nog onvoldoende informatie aanwezig was. De beoogde doelen voor de verbetering van de infrastructuur zijn in het MER namelijk niet geconcretiseerd aan de hand van toetsingscriteria. De verkeerseffecten van de tracé alternatieven zijn mede daardoor niet duidelijk. Dit belemmert een goede vergelijking van de tracés op het punt van bereikbaarheid. De positievere score van tracé C ten opzichte van tracé A en B vond de Commissie niet herleidbaar uit de onderliggende informatie.

Aanvullende informatie

In de Aanvulling op het MER worden de doelen voor bereikbaarheid geoperationaliseerd met de volgende criteria:

- Meer voertuigkilometers in minder tijd: het verkleinen van de (totale) verblijftijd van het verkeer op de relevante delen van het wegennet en voor relevante verkeersrelaties.
 - Het verkleinen van de rijtijden in de spitsperiodes op de belangrijkste verkeersrelaties.
- De tracés A,B en C zijn aan de hand van deze operationele criteria opnieuw beoordeeld op hun effect op de verkeersafwikkeling. De drie tracés blijken nu niet onderscheidend te scoren, niet op het criterium 'meer voertuigkilometers in minder tijd' en evenmin op het criterium 'verkleinen reistijd in de spits'.

Mondeling heeft de gemeente Eindhoven toegelicht dat de dominante maatregelen³ die in alle tracé alternatieven gerealiseerd gaan worden, er voor zorgen dat de verschillen in effect op bereikbaarheid tussen de tracés onderling zeer klein zijn. Daarnaast blijkt uit het onderzoek met het dynamische verkeersmodel dat de relatief kleine verbeteringen of verslechtingen op delen van de onderzochte tracés tegen elkaar wegvallen en/of te beperkt zijn om als onderscheidend aangemerkt te worden.

De Commissie vindt dit een aannemelijk verklaring voor de het niet (meer) verschillend scoren van de tracés A,B en C op het punt van de bereikbaarheid.

³ De verbetering van de doorstroming van de Anthony Fokkerweg is één van de dominante maatregelen.

Zij merkt daarbij op dat in de Aanvulling de vergelijking van de tracés alleen uitgewerkt is voor de situatie waarin gekozen wordt voor een oppervlakte bebouwing van BIC Noord van 65 ha met 680.000 m² bedrijfsvloeroppervlak, het 'basialternatief' uit het MER. In het MER is ook een 'intensief' alternatief voor de bebouwing onderzocht met 875.000 m² bedrijfsoppervlakte op 50 ha in BIC-Noord. De gemeente heeft toegelicht dat het 'basialternatief' inmiddels de voorkeur heeft van de gemeente. Dat is de reden dat de vergelijking van de tracés voor de bebouwingscluster 'intensief' in de Aanvulling niet is uitgewerkt.

De Commissie is van oordeel dat er met het MER inclusief de Aanvulling daarop:

* voldoende informatie beschikbaar is om een goed onderbouwde keuze te kunnen maken voor het tracé van nieuwe infrastructuur in het noordwesten van de gemeente Eindhoven wanneer gekozen wordt voor een bebouwingscluster in BIC Noord van 65 ha met 680.000m² bedrijfsoppervlak (het basialternatief). Zij adviseert bij de besluiten over de bestemmingsplannen nader toe te lichten waarom de onderzochte tracés hetzelfde scoren op bereikbaarheid.

* nog onvoldoende informatie is om een besluit over het tracé te nemen indien gekozen zou worden voor een bebouwingscluster van 50 ha met 875.000m² bedrijfsoppervlak (het alternatief 'intensief'). Voor deze situatie zal alsnog een vergelijking van de effecten van de tracés A,B en C uitgevoerd moeten worden voordat een goed onderbouwde keuze gemaakt kan worden.

2.2.2 Verkeersveiligheid

MER

De Commissie constateerde in haar advies van oktober 2015 dat een onderbouwing ontbrak voor de conclusie in het MER dat de tracés in gelijke mate en positief scoren op verkeersveiligheid.

Aanvullende informatie

In de Aanvulling op het MER wordt toegelicht dat bij alle tracés het meest onveilige punt wordt opgelost door het verkeerssluw maken van de Oirschotsedijk en het ongelijkvloers maken van de kruising van de Oirschotsedijk met de Spottersweg. Hierdoor verbetert de verkeersveiligheid in gelijke mate bij de drie tracés. Andere onveilige punten op de tracés zijn te weinig onderscheidend om de drie tracés verschillend te beoordelen.

De Commissie vindt deze conclusie aannemelijk.

2.3 Natuur: effecten op het Natuur Netwerk Nederland (NNN)

De effecten op Natura 2000-gebieden en beschermde soorten zijn in het MER afdoende beschreven. Hieronder wordt alleen ingegaan op de effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS).

MER

De Commissie constateerde in haar toetsingsadvies van oktober 2015 het volgende. Het MER focust in de effectbepaling op (compensatie voor) het ruimtebeslag op het NNN. Dit ruimtebeslag bedraagt afhankelijk van het tracé tussen de 5 en 15 ha. In het MER scoren de drie tracés A,B en C niet onderscheidend op versnippering en verstoring. Een goede onderbouwing hiervoor ontbreekt echter. Om de effecten goed te kunnen inschatten achtte de Commissie het van belang om eerst het ecologisch functioneren van het NNN-gebied in kaart te brengen aan de hand van een soorteninventarisatie. Deze is nodig om te bepalen welke ecologische relaties in het gebied aanwezig zijn en of, en zo ja in welke mate, het NNN door de tracés versnipperd wordt of door verstoring wordt aangetast. Met deze informatie kan vervolgens de versterking van de ecologische samenhang gewaarborgd worden. De inrichting zou op grond van de NNN-doelstellingen in NNN-gebied immers gestuurd moeten worden door de soorten waarvan ontsnippering van leefgebied wordt nagestreefd. De Commissie acht overigens aannemelijk dat in het studiegebied voldoende ruimte is voor compensatie. Zij adviseerde in een Aanvulling op het MER informatie te geven over versnippering en verstoring op basis van een analyse van het ecologisch functioneren van het gebied.

Op grond van de informatie in het MER kan het studiegebied van belang zijn voor soorten van natte verbindingzones/beheertypen, waarvoor in Noord-Brabant anti-verdrogingsbeleid is ontwikkeld. In het MER wordt op pag. 175 aangegeven dat er vanaf 2030 ontwatering in natte perioden kan plaatsvinden. Deze maatregelen kunnen hydrologisch herstelbeheer belemmeren. Het MER besteedt hieraan onvoldoende aandacht. Omdat het effect op watergebonden natuurwaarden onderscheidend kan zijn voor de inrichtingsalternatieven van BIC Zuid 2^e fase en BIC Noord is een goed onderbouwde keuze voor de inrichting van BIC Zuid 2^e fase en BIC Noord op basis van het MER niet mogelijk.

De Commissie adviseerde dus om in een Aanvulling op het MER informatie te geven over het effect van ontwatering op de NNN.

Aanvullende informatie

In de Aanvulling wordt ingegaan op de actuele en de potentiële natuurwaarden van het NNN. Deze informatie is met name gebaseerd op twee recente rapportages van Ecologica⁴. Tevens is vermeld dat het uiterste noordoosten van het plangebied (de oksel van knooppunt Batadorp) recent is ingericht als natte natuur. Dit is gebeurd in het kader van natuurcompensatie voor de verbreding van de Rijksweg A2. Ook de grondwaterafhankelijke natuurwaarden zijn nader in beeld gebracht.

De actuele en potentiële natuurwaarden blijken in belangrijke mate gestuurd te worden door de gebied specifieke hydrologische situatie met o.a. hoge grondwaterstanden in winter en

⁴ Hendrikx B. 2015. Rapportage natuurwaarden en NNN/EHS BIC Eindhoven, Ecologica. Hendrikx. B. 2015. Notitie aanvullend onderzoek BIC te Eindhoven.

voorjaar. Dit kwetsbare systeem noodzaakt tot nadere maatregelen om 'grondwaterneutraal' te bouwen.

Vervolgens worden de bedrijvenclusters (intensief en basis) en de tracés (A, B en C) beoordeeld op effecten door verstoring (licht en geluid), versnippering, verdroging en de effecten op beschermde flora en fauna. Overall scoort tracé C slechter dan de tracés A en B.

De Commissie acht de slechtere score van tracé C aannemelijk. Want dit tracé doorsnijdt niet alleen meer NNN dan tracé A en B, maar verstoort door geluid en licht ook meer NNN-natuur.

De gevolgen voor de aan grondwater gebonden natuur acht de Commissie afdoende beschreven zij het dat niet expliciet wordt ingegaan op mogelijk benodigd hydrologisch herstelbeheer. Wel wordt duidelijk dat de hydrologische situatie bij realisatie van de bedrijvenclusters zal vragen om nadere (mitigerende) maatregelen, zoals het ophogen van de kavels waar wordt gebouwd. De Commissie acht dit een belangrijk aandachtspunt om onaanvaardbare gevolgen voor de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN te voorkomen.

Tenslotte adviseert de Commissie om met het oog op een zo zorgvuldig mogelijke ecologische inpassing alsnog een natuurinventarisatie uit te voeren gericht op natuurbeheertypen N26.01 (droog bos met productie) en N16.02 (vochtig bos met productie).

De Commissie is van mening dat er voor een besluit over de **aanpassing van de infrastructuur** voldoende informatie beschikbaar is over de effecten op de natuur. De overall negatieve score van tracé C dat het meest noordelijk door het plangebied loopt, acht zij aannemelijk.

De mogelijke gevolgen voor de **bebouwingsalternatieven voor de bedrijvenclusters** op grondwaterafhankelijke natuur acht de Commissie afdoende beschreven. Uit de informatie blijkt dat (mitigerende) maatregelen nodig zijn om behoud en de ontwikkeling van aan grondwater gebonden natuur mogelijk te maken, zoals het ophogen van kavels.

3. Overige opmerkingen met aanbevelingen

Voor de volledigheid herhaalt de Commissie onderstaande aanbevelingen uit haar toetsingsadvies van oktober 2015 omdat deze betrekking hebben op de ontwikkeling van BIC Zuid 2^e fase en BIC Noord. De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

3.1 Nut, noodzaak en borging kwaliteitseisen

Het MER geeft in Hoofdstuk 3 uitgebreid informatie over de keuzen die in het verleden op nationaal, regionaal en lokaal niveau al zijn gemaakt om het gebied Brainport Park te gaan realiseren. De Ladder voor duurzame verstedelijking wordt consciëntieus doorlopen. Vanuit het oogpunt van nabijheid van infrastructuur en aanwezig oppervlakte scoort het gebied goed.

In het MER wordt aangegeven dat aan BIC hoge eisen worden gesteld op het vlak van ruimtelijke kwaliteit. Deze hoge eisen zijn van groot belang voor de onderbouwing van de noodzaak van het creëren van nieuwe bedrijvigheid in de regio. De Commissie acht het van belang deze ruimtelijke kwaliteit te borgen omdat het nagestreefde kwaliteitsniveau in het plan een belangrijk argument is om een nieuwe bedrijvenlocatie in een regio met overaanbod te realiseren.

- De Commissie adviseert om het ambitieniveau zoals opgenomen in het Kwaliteitsboek een formele status te geven via koppeling aan de bestemmingsplannen.

3.2 Archeologie

In het noordoostelijk deel van het plangebied (gemeente Best) bevindt zich een archeologisch rijksmonument (een urnenveld), dat waarschijnlijk in de jaren '60 van de vorige eeuw als zodanig is aangewezen. Het MER meldt dat het westelijk deel in redelijke staat is en het oostelijk deel in slechte staat (p.142/143).

Op basis van het MER maakte de Commissie op dat er voor het bepalen van aanwezige archeologische waarden en de effecten van het voornemen daarop uitsluitend gebruik gemaakt is van het grofmazige landelijke (IKAW) en provinciaal (Archeologische Monumentenkaart) beschikbare kaartmateriaal. De gemeenten hebben (desgevraagd) aangegeven dat bij het opstellen van het MER ook gebruik is gemaakt van meer gedetailleerde en actuele informatie van de gemeenten Best en Oirschot. De Commissie heeft deze informatie beoordeeld. Zij gaat er van uit dat deze informatie bij de besluitvorming beschikbaar is voor belangstellenden. Op basis van deze informatie is het effect van het tracé alternatief C als sterk negatief (--) geëvalueerd uitgaand van een worst case beoordeling.

De Commissie constateert dat het MER noch de achterliggende stukken informatie geeft over de exacte ligging van het rijksmonument. Ook ontbreekt informatie over de actuele gaafheid van het monument. Het is mogelijk dat deze door verstoring reeds is aangetast. De sterk negatieve waardering van tracé C op het criterium archeologische waarde kan daardoor een overschatting zijn van het mogelijke effect.

Een gebied ten oosten van het monument op de Archeologische Waardenkaart van Eindhoven is aangemerkt als 'onderzocht gebied'. Dit onderzoek rond knooppunt Batadorp kan wellicht meer duidelijkheid geven over de begrenzing en status van het urnenveld.

- De Commissie adviseert om na te gaan of recent uitgevoerd onderzoek in de directe omgeving van het urnenveld een andere waardering (minder negatief) aannemelijk maakt.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Gemeente Eindhoven

Bevoegd gezag: Gemeenten Eindhoven, Oirschot en Best

Besluit: vaststellen of wijzigen van meerdere bestemmingsplannen

Categorie Besluit m.e.r.: plan-m.e.r.; D1.2, D9, D11.3

Activiteit: De gemeenten Eindhoven, Best en Oirschot werken samen om de gebiedsontwikkeling van Brainport Park (eerder bekend onder de naam Landelijk Strijp) vorm te geven. Belangrijke onderdelen zijn de realisatie van Brainport Industries Campus (BIC), een gebied van 65 ha bedoeld voor hoogwaardige en kennisintensieve bedrijvigheid in combinatie met het versterken van het groene raamwerk. Daarnaast willen de gemeenten de bereikbaarheidsproblemen in het noord-westen van Eindhoven oplossen. Hiervoor moeten bestemmingsplannen worden aangepast. De besluitvorming vindt stapsgewijs plaats. Eerst BIC Zuid 1e fase, dan het nieuwe wegennet en tot slot BIC Zuid 2e fase en BIC Noord. De milieugevolgen van alle bestemmingsplannen zijn onderzocht in één milieueffectrapport. De gemeenten hebben de Commissie gevraagd om het rapport te toetsen.

Procedurele gegevens:

Aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 31 juli 2015

Kennisgeving MER: 13 augustus 2015

Ter inzage legging MER: 13 augustus 2015 t/m 23 september 2015

Toetsingsadvies uitgebracht: 7 oktober 2015

Aanvraag toetsingsadvies over de aanvulling: 20 juli 2016

Aanvraag toetsingsadvies over de aangepaste aanvulling: 12 oktober 2016

Aanvullend toetsingsadvies uitgebracht: 24 november 2016

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. J.J. de Graeff (voorzitter)

mw. ir. V.J.H.M. ten Holder (secretaris)

dhr. drs.ing. T. Prins

dhr. ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in

het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie: <http://www.commissiener.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Betrokken documenten:

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiener.nl projectnummer [3034](#) in te vullen in het zoekvak.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 800
3511 ML Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

